

Obsah

Předmluva	11
1 Jak jubilejní publikace vznikla	13
Bilance a výhledy 1999	13
Zpráva o konferenci (<i>Věra Hrušková</i>)	15
2 Visegrad redivivus	17
Poselství předsedy vlády České republiky Miloše Zemana	17
Význam, tradice a perspektivy střední Evropy (<i>Aleksandr Kwaśniewski, prezident Polské republiky</i>)	18
Visegrádská spolupráce v letech 1990–92 a po roce 1998 (<i>Zdeněk Matějka, generální sekretář MZV</i>)	23
Stredoevropská dimenzia slovensko-českých vztahov (<i>Jozef Stank, velvyslanec SR v ČR</i>)	32
Visegrád a smysl regionální spolupráce (<i>Marek Pernal, velvyslanec Polské republiky v České republice</i>)	37
Visegrád v integrující se Evropě (<i>Zoltán Vezér, velvyslanec Maďarské republiky v Praze</i>)	40
3 Pocta T. G. Masarykovi k 150. výročí narození	44
T. G. Masaryk a naše národní totožnost (<i>Erazim Kohák</i>)	44
„Ano, Masaryk“ (<i>Zdeněk Mahler</i>)	46
Střední Evropa, Balkán a T. G. Masaryk (<i>Jaroslav Opat</i>)	48
Idea československého státu 1918–1938 (<i>Věra Olivová</i>)	55
TGM a perspektivy demokracie (<i>Bohumír Blížkovský</i>)	60
Rada svobodného Československa (<i>Mojmír Povolný</i>)	66
Ni zisk, ni slávu (<i>Evženie Bujnová</i>)	72
4 Naděje a rizika středu Evropy ve světě globalizace	74
Monopolarita nebo multipolarita pro Evropu? (<i>Alexandr Ort</i>)	74
Demokracie v době lidských práv (<i>František Šamalík</i>)	79
Problém suverenity a integrace v současnosti (<i>Václav Pavlíček</i>)	91
Může střední Evropa přispět k prosazení globální role EU ve světě 21. století? (<i>Vojtěch Mencl</i>)	106
Aktuálnost Masarykovy snahy o demokratickou unii střední Evropy (<i>Bohumír Blížkovský</i>)	109
Zmítvychvstanie Visegrádu alebo Návrat strateného syna (<i>Rudolf Chmel</i>)	119

Visegrád, střední Evropa a jejich perspektivy (<i>Jaroslav Valenta</i>) . . .	121
Blúdenie v kruhu, alebo má zmysel sa vracaať k rozbitiu Československa? (<i>Branislav Líška</i>)	130
Úloha právnej kontinuity s československým štátom v súčasnosti (<i>Katarína Zavacká</i>)	136
ČR a SR – hraniční štáty s rozdielným bezpečnostným statusem (<i>Vladimír Leška</i>)	140
Kulturný prínos Balkánu (<i>Ivan Dorovský</i>)	145
Zmena bezpečnostného prostredia v Európe po rozšírení NATO a Kosovu (<i>Miroslav Polreich</i>)	152
Postoj „Visegrádu“ k jugoslávské tragédii (<i>Jiří G. Müller</i>)	158
Kosovské dezinformácie (<i>Rajko Doleček</i>)	161
Kosovo ani po roce nemá klid a bezpečia (<i>Slobodan Milić, Veronika Matysová</i>)	162
Hrozba minulosti (<i>Jan Minář</i>)	165
Aby bylo jasno (<i>G. E. Glos</i>)	166
5 K 10. výročia československého listopadu 1989	168
5.1 Účtovanie politické – stav a perspektivy spoločnosti	168
Jdeme v bdélém stavu do katastrofy? (<i>Eduard Goldstücker</i>) . . .	168
Srovnánie politického systému prvej Československej republiky a vývoje v poslednom desaťročí 20. storočia (<i>Eva Broklová</i>)	170
Alexander Dubček a československý listopad (<i>Irena Lustigová</i>) . . .	178
Prezidenti, veda, ideály (<i>Ladislav Kováč</i>)	180
Destrukcia sebedúvery národa (<i>Stanislava Kučerová</i>)	186
Obávám sa, že náprava není v dohľadu... (<i>Rudolf Zahradník</i>)	190
Desať rokov demokratickej transformácie na Slovensku (<i>Grigorij Mesežnikov</i>)	193
Úspechy a manka českej modernizácie devadesiatych rokov (<i>Pavel Machonin</i>)	199
Vývoj sociálnej štruktúry českej spoločnosti 1988–1999 (<i>Pavel Machonin ve spolupráci s M. Tučkem a L. Gatnarem</i>)	205
Desať rokov neúčinného politického tápánie (<i>Zdeněk Malík</i>)	219
Menšinový aspekt demokracie na Slovensku v závere 20. storočia (<i>Jozef Slabák</i>)	225
Výzva signatárom Trianonskej mierovej zmluvy, Parížskej mierovej zmluvy a Záverečného aktu KBSE v Helsinkách (<i>Pavol Martinický a Augustin Marko</i>)	226
Desať rokov slobody (<i>Jaromír Procházka</i>)	228

Vývoj obyvatelstva v České republice 1985–1999 (<i>Vladimír Srb</i>)	232
Vývoj obyvatelstva v Slovenskej republike 1985–1998 (<i>Boris Vaňo</i>)	235
Demografická data z Polska a Maďarska	237
Vývoj kriminality v České republice v 80. a 90. letech (<i>Jiří Semrád</i>)	238
5.2 Bilance a výhledy ekonomické a ekologické	240
Do třetího tisíciletí třetí cestou (<i>Miloš Pick</i>)	240
Nejen o monetarismu. Iluze a realita (<i>Lubor Karlík</i>)	255
Česká tragédie dvacátého století (<i>Lubor Karlík</i>)	258
Vývoj ekonomického prostredia Slovenskej a Českej republiky po r. 1990 (<i>Juraj Borovský</i>)	259
Hledání cesty pro střed Evropy (<i>Radim Valenčík</i>)	263
Boj s bídou nás teprve čeká (<i>Jan Keller</i>)	267
Životní prostředí v České republice – na pohled vše téměř v pořádku (<i>Jan Keller</i>)	270
Bilance polistopadové dekády environmentální legislativy (<i>Eliška Nováková</i>)	272
Trvale udržitelné hospodaření v lesích – bilance a perspektivy (<i>Jaromír Macků, Eliška Nováková</i>)	276
Vývoj lesního hospodářství v ČR po roce 1990 (<i>Josef Gross</i>)	277
5.3 Hodnoty a bída našeho duchovního života	282
Autorita TGM a současné problémy identity národní a evropské (<i>Stanislava Kučerová</i>)	282
Národní evropská integrace (<i>Dalibor Plichta</i>)	290
Slovenská a česká kultura v premenách desaťročia 1989–1999 (<i>Miloš Tomčík</i>)	293
Česká literatura v kontextu se světem (<i>Jiří Urbanec</i>)	300
Mutace češství po roce 1989 a výchova k budoucímu češství (<i>Jaroslav Krejčí</i>)	304
S kým šla a jde česká tvůrčí inteligence (<i>Ludvík Tošenovský</i>)	308
Kde hledat smysl českých dějin? (<i>Roman Janouch</i>)	315
Kultura spisovné češtiny po druhé světové válce (<i>Milan Jelínek</i>)	316
Postavení školy a učitele v období transformace (<i>Vladimír Krejčí</i>)	321
Kultura v budoucí Evropě (<i>František Pospíšil</i>)	323
Pilíře Evropy se hroutí (<i>Otakar A. Funda</i>)	324
Biofilní perspektiva kultury (<i>Josef Šmajš</i>)	327
Morální dimenze civilizace (<i>Miloslav Král</i>)	333
Vztah konstruologie a ekologie (<i>Jaroslav Kočí</i>)	335

6	Závěrečná rekapitulace nynější krize	339
	Bilance a výhledy našeho světa na prahu 21. století	
	(<i>Bohumír Blížkovský</i>)	339
6.1	Lidský svět potřebuje především univerzální sebezáchovnou hodnotovou orientaci	352
6.2	Největší riziko – globální koncentrace gigantické moci	354
6.3	Největší naděje – moudrá a výkonná demokracie	356
6.4	Střed Evropy nemá Evropu rozdělovat, ale spojovat	358
6.5	Obnova Česko-Slovenské unie	359
6.6	Obnova dobrého hospodaření se všemi hodnotami	360
6.7	Perspektivy dobře se učící společnosti	362
7	Přílohy	364
	Seznam autorů	364
	Svět v roce 2000. Geopolitické přehledy a tabulky (<i>Alois Matoušek</i>)	366

*

Volám Vás všechny bez výjimky, od leva do prava, od poslední vísky až k tomuto hlavnímu městu, od Aše až k Jasině, Vás všechny, kteří myslíte nejvíce na problémy sociální tohoto státu, a Vás, kteří se věnujete nejvíce problémům národnostním – všechny bez rozdílu Vás volám v duchu a památce našeho prvního presidenta k plnění jeho odkazu a k dobudování jeho díla – k dobudování naší spravedlivé, pevné, nezdolné, vývojové humanitní demokracie. Presidente Osvoboditeli, odkazu, který jste vložil do našich rukou, věrni zůstaneme!

Z řeči presidenta E. Beneše nad rakví TGM 21. září 1937

Na válku v letech 1938–1945 se nesmí nikdy zapomenout. Bude to nová reakce, která opět spojí útok na pokrok sociální s útokem na naši svobodu národní a lidskou.

President Československa E. Beneš, 14. 12. 1945

To, čoho sme svedkami od r. 1989, nie len absolútny bankrot jalstkých dohod. Rúca sa aj usporiadanie, ktoré po 1. svetovej vojne vzniklo na základe zmlúv z Versailles, Saint-Germain, Trianon, Sévres a Neuilly.

Otto Habsburg